FRANCKESCHE STIFTUNGEN

Alte Drucke

ANTO. DE BVTRIO || IN QVINQVE LIBROS DECRE=||TALIVM COMMENTARIA ... Summarijs ... Flori || de Sura Lugdunen[sis] ... || ... ||

... || SVPER QVINTO DECRE=||TALIVM. || CLARISSIMI IVRIS || VTRIVSQVE DOCTORIS DOMINI || Antonij de Butrio super Quinto Decre=||talium accuratissime excusa, ... || ... ||

Antonius <de Butrio>

Lugduni, 1532

De delictis puerorum. Rubrica.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downladed and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150710

Visual Library

eſt penalis ⁊ inſurgunt ex diuerſis factis: vna non impedit aliã: vt.l.
nunquã.ff.de priua.delic. Si aũt ex vno delicto oriãtur quatenus cõ
currũt ſe impediũt ⁊ nõ vltra.vt.l.j.vi bo.rap. Si autẽ actiones non
ſunt penales: ſed rei perſecutorie facta exactione per alterã reliqua
tollitur.ff.loca.l.ſi merces.§.culpe. Si autẽ vna ſit perſecutoria alia
penalis naturaliter ⁊ ab initio.C.de act.⁊ ob.l.furti.⁊ neutra per al-
terã tollitur: vt.ff.de pigno.acti.l.pignoris.§.cum furti. Si vero ab
initio non ſit penalis ſicut eſt actio qđ metus cauſa que initio nullã
imponit penam ſi velit reſtituere: tũc vna per alterã tollit: vt.ff.qđ
me.cã.l.metũ.§.lʒ. Iſta eſt diſtinctio Inn.ſumpta ex gl. Accur.inſt.
ſi quadru.pau.feciſ.dica.in ſi. Ubi gl.clariꝰ ⁊ pleniꝰ loquit. ⁊ vide de
hoc pleniꝰ per Jo.an.in.c.cũ dilectus.de reli.do.⁊ no.in.l.qđ in here
dem.§.eligere.ff.de tribu.⁊.l.ij.C.de fur. Glo.clare ſunt ⁊c.

De delictis puerorum. Rubrica.

1 ☞ Delictis an poſſint inuolui pueri.
2 Puerorũ appellatione qui cõprehendãtur.
3 Pueritia quo tẽpore finiatur in femina ⁊ maſculo.

1 Uiſo de quibuſdã delictis: q: dubitari poſſet † an pueri his crimi
nibus inuoluant ⁊c.de hoc.xv.q.j.iiij.q.ij.in prin.xxij.q.v.paruuli.
2 cũ duobus.c.ſeq. † Quere qui cõprehẽdãtur appellatiõe puerorum.
dicit Jo.and.qđ qñq; ſumit puer pro ſeruiẽte.ij.q.vij.cũ paſtoris.et
hoc mõ nõ ſumit hic. Qñq; pro eo qui eſt minor annis: ⁊ ſic ſumitur
hic.ad hoc.lxxvij.di.in veteri.⁊ hoc quo ad etatẽ cuius reſpectu etiã
multis modis dicitur puer.ad qđ de eta.⁊ qua.vel nõ eſt cõpos.⁊ de
3 ſpõ.c.tue. † Pueritia aũt regulariter finitur in muliere in.xij.anno.
⁊ in maſculo in.xiiij.ſm varietatẽ ſexuũ: vt in proemio ſexti. Fallit in
caſu.ff.de poſtulã.l.j.§.pueritiã: vbi pueritia finit ad finẽ.xvij.anni.
et in caſu.l.mela.ff.de ali.⁊ ciba.lega.vbi ſi ſunt pueris legata alimẽ
ta vſq; ad etatẽ: debentur vſq; ad finẽ.xx.in puella.⁊.xviij.in puero.
alle.etiã Jo.and.ad hoc quaſdã auctoritates ⁊c.

1 Delinquere quomodo poſſunt impuberes preter carnis vitiũ: mi-
tius tamẽ puniuntur quã adulti.nu.7.
2 Reſpondetur de iure per verbũ credo idẽ ⁊ per verbũ videtur.nu.5.
3 Puer vſq; ad.xiiij.annũ preſumitur inhabilis ad coitũ nec põt de
adulterio accuſari: et quis dicatur grandiculus.
Adulterio non accuſatur minor.xiiij.annis.
4 Mẽdaciũ ⁊ periuriũ differũt inter ſe ⁊ quotuplex eſt mẽdacij genꝰ.
6 Grandiculi qui dicantur.
8 Juramẽto an poſſit obligari puer vt inde poſſit deierare ſi cõtra iu-
ramentũ aliquid nitatur.nu.ſeq.
9 Ex delicto quõ videatur obligari puer vt etiã irregularitatẽ incur-
rat ſi aliquẽ occiderit licet non habuerit animũ occidendi.

1 PUeris. † Impuberes preter vitium carnis
delinquere poſſunt: puniũtur tamẽ
mitius quã adulti.h.d. Primo ponit dictum.qđ ſe
cũdo probat.ibi.qđ merito.et ibi.grãdiculis.i.doli
capacibus.⁊ ibi.xiiij.in maſculo.et.xij.in femina.et
ibi.cũ pubeſcere. No.qđ maior dicitur pubes in
2 xiiij.anno.⁊ ibi.crederẽ. † No.qđ per verbũ credo reſpõdet de iu-
3 re: ſic ⁊ poſitiõi.de ꝯfeſ.c.j.li.vj. Et ibi admittunt † no.qđ puer vſq;
ad.xiiij.annũ preſumit inhabilis ad coitũ: ⁊ ꝓpter hoc dicit lex qđ
minor.xiiij.annis nõ põt accuſari de adulterio: vt.l.mior.ff.de adul-
4 te. Et ibi mẽdacia ⁊ periuria. † No.qđ differẽtia eſt inter mẽdaciũ
et periuriũ.ad hoc de preſump.literis.de multiplici genere mẽdacij
vide.xxij.q.ij.⁊ ibi.⁊ puniẽda. No.qđ minor etas alleuiat delictũ
⁊ peccatũ etiã in foro penitẽtie: ⁊ ſic nõ ſolũ in foro cõtẽtioſo: ⁊ ibi vi
5 deãtur. † No.qđ per verbũ videtur reſpõdet de iure.ad hoc.ff.de
6 arbi.l.qui tam.§.j. † Quero cũ gl.j.qui dicãtur grãdiculi: qui pñt
in hmõi cadere delictis.dic grãdiculi dicunt doli capaces: vt.pʒ ma
iores.vij.annorũ: ⁊ ſeptẽnes: tales eñi ⁊ mẽtiri ⁊ vera cõfiteri ⁊ negare
pñt.alle.de cõſecra.di.j.proculi.⁊ dicit Jo.an.qđ legit in dialogo de
puero.v.annorũ qui iurãs ⁊ deteſtãs ⁊ blaſphemãs a diabolo raptus
7 fuit. † Gl.ij.op.qđ delictũ carnis cadit in impuberẽ etiã ante pu-
bertatẽ.de deſpõ.impu.de illis.⁊.c.vlti. So.nõ preſumit delictũ car-
nis niſi malitia ſuppleat etatẽ: vt in cõtrario: hec tñ preſumptio per
factũ cõtrariũ tollet ⁊ legitur de puero.ix.annorũ qui ingrauidauit
nutricẽ ſuã: vt no.xxij.q.iij.in ſumma.⁊ vide de eo qui cog.cõſan.vx.
ſue.c.ſi.ſup.j.glo.ſʒ q: raro ꝯtingit hoc nõ curat.ff.de legi.l.nã ad ea:
8 ſm Hoſt. † Querit gl.vlt.quare deierare põt puer.dicit gl.qđ po
teſt ſe iuramẽto obligare: ergo põt deierare.ff.de li.cã.l.ſi. Itẽ põt fur
tũ cõmittere cũ eſt doli capax.de quo.iiij.q.iij.c.ſi.ff.de fur.l.ipube-
9 rẽ. † Eadẽ glo.op.qđ nõ põt deierare.ff.de iureiurã.l.qui iuraſſe.
dicit gl.qđ ibi nõ fuit doli capax: per qđ cõcludit gl.qđ tenentur pue
ri ex delicto.C.ſi aduer.delic.l.j.et.C.de pe.l.impunitas. Eadẽ gloſ.
op.qđ imo nõ poſſunt delinquere.de cõſe.di.iiij.eos.C.de fal.mo.l.j.
ff.de edili edic.l.cũ aũt.§.excipit. Et ſic iſta glo.videt velle qđ minor
doli capax ligetur iuramẽto: quã no.q: fa.ad no.in aut.ſacramenta
puberum.C.ſi aduer.ven.videlicet an diſpoſitio illius aut.habeat
locũ in minore.xiiij.annis doli capace: qđ videt ſibi placere.doc.iu-
ris ciuilis per.l.impuberẽ.ff.de fal.et.ff.de fur.l.impuberẽ. Sol.hoc
intellige qñ ſunt doli capaces. Cõtrariũ qñ non: vel delinquere non
cẽſentur: vt in contrario. Hoſt.dicit qđ dato qđ nõ poſſit puer delin
quere: põt tamẽ delictũ facere quo ad.l.irregularitatis: vt ſi ludẽdo
proijciat lapidẽ vel cultellũ et aliquẽ occidat: eſt eñi ex hoc irregula-
ris etiã ſi non habuerit voluntatẽ occidẽdi: q: quo ad.l.promotionẽ
non delictũ ſed factũ conſideratur.dicit tñ tale homicidiũ diſpenſa-
tione indignum cum ſit quaſi caſuale vt diſtinguit an dederit operã
rei licite vel adhibuerit diligentiã: ex quo notabiliter decernitur.de
doli capace.j.c.proxi.de infante determinatum eſt cõtrarium in cle.
ſi furioſus.de homici.exhibita.

1 ☞ Ex delicto pueri impuberis quõ pater non tenetur etiã pecu-
niariter.nu.3.
2 Ex delicto obligatur puer inquãtũ eſt doli capax.
3 Ex delicto filij cõdẽnati an poſſit fieri executio in bonis patris quo
ad legitimã filij.

1 REferente. † Pater ex delicto pueri impuberis
non tenet: vel in puero multũ relin-
quitur qđ in adulto grauiter puniret.h.d. Primo ponit
partis vel appellãtis querelã. Scđo dat iudicẽ.ibi.vnde.
2 † Opp.qđ delictũ tale nõ remaneat inultũ.ff.de iu.l.auxiliũ.⁊ pʒ
ſ.c.j. Sol.cõtraria procedũt in doli capace: vel intellige qđ remane-
bit inultũ non totaliter: ſed quo ad pene quãtitatẽ: q: non in tm̃ pu
niret vt in contrario. Uel dic ſi querit an tale delictũ puniat in pun-
3 cto.dic qđ ſic: ex quo eſt doli capax. † Si querit an pater puniatur
pecuniariter ex delicto filij.dicẽdũ qđ nõ: ex quo filius nihil hʒ: non
debet pater puniri ex delicto eiꝰ.C.ne ſi.pro fratre.l.j.maxime ratiõe
etatis: ⁊ q: delictũ non venit ex animo: hinc eſt qđ etiã ipſo filio ad-
uerſus tale delictũ cõmiſſum culpa daretur reſtituto: ⁊ poteſt etiam
petere ſi pecuniaria pena eſſet impoſita.ff.de mino.l.pater pro filio.
j.reſpõſo.dicit tñ gl.qđ irregularis eſt effectus ⁊ in pena ſpirituali ⁊
canonica puniri poſſit: ex eo qđ dicit tpaliter ⁊c.mitiꝰ tñ cũ eo agi dʒ
propter etatẽ: vt.d.c.j.per qđ dicũt hic doc.qđ ꝯdẽnato filio fit exe-
cutio in bonis patris etiã quo ad legitimã: de quo in ſpec.de ſen.ex-
cõ.§.ſequit.ver.quid ſi filius.⁊ vide Bar.in.l.cũ filij.ff.de verb.obli.
Op.dato qđ fuerit doli capax non potuerit alſ illã penã exigere.
de iudi.nouit. So.dicit glo.abbas habebit iuriſdictionẽ tpalẽ in lo-
co.⁊ dicit gl.qđ ex hoc ſumit ar.qđ epo habẽte iuriſditionẽ ſeu rega-
lia a principe: pro regalibꝰ illis ſit appellãdũ ad papã non principẽ:
qđ eſt verũ niſi aliud habeat cõſuetudo vel priuilegiũ.de app.roma
na.§.debet.lib.vj.ad hoc de ap.ſi duobus.⁊.ſ.de fo.cõpe.ſi ꝯtingat.
Hoſt.dicit ſtatutũ vel conſuetudo per qđ furtũ vel homicidiũ puni
tur in pecunia: ſunt irrationabilia: q: id nihil aliud eſt quã hoies ve
nales exponere ⁊ incitare ad peccata: talis eñi nõ timet penam pecu
nie qui ſuppliciũ vel penã mortis timeret. Illa ergo nõ ſunt ſeruan-
da.ad hoc.ff.de pac.l.ſi vnus.§.pacta.in aut.de mãda.prin.§.opor-
tet.colla.iij.inſt.vi bo.rap.§.ſed nedũ.ff.de penis.l.ſeruorum.⁊.l.aut fa
cta.§.ſi.de cõſue.ex parte.de offi.ord.c.irrefragabili.§.ſi.vbi de hoc.
Nõ ob.ar.a ꝯtrario qđ poſſit a pr̃e factũ adulti exigi hec pena. Illõ
eñi verũ putat ex poſtfacto per iudicis officiũ nõ ex vi ꝯſuetudinis
vt no.in dicta decre.irrefragabili.voluit ergo per ar.a cõtrario oſtẽ-
dere qđ eccleſia nõ dʒ grauẽ penã imponere.ſ.corporalẽ: ſed potiꝰ pe
cuniariã.ſ.de rapto.in archiepatu. Itẽ nec hic dicit expreſſe qđ talis
ꝯſuetudo valeat.vide qđ no.de cõſuetudine.c.ij.⁊.c.ſi. Gl.vltima
opp.de.c.licet.de pe.⁊ ibidem remittit.ideo ibi vide ⁊c.

De clerico venatore. Rubrica.

Supra dictũ eſt de delictis puerorum ⁊ laicorũ.ſubmittit de ſpũali-
bus delictis puerorum ⁊c. De materia habet.xlvj.di.qui venatoribus.
cum.v.c.ſequentibus.fa.vj.di.c.ſi.xliiij.diſt.c.j.in principio ⁊c.

1 ☞ Uenator clericus in minoribus cõſtitutus an incurrat penam
de qua in hac decre.
2 Uenari quomodo liceat clerico ex cauſa neceſſitatis vel recreatiõis
et quid in epiſcopo.
3 Uenatio quotuplex eſt: et que videatur licita vel illicita clericis et
laicis.
4 Uenatoribus epiſcopis vel preſbyteris aut diaconis que pena in-
dicta videatur.

EPiſcoporum. In prima prohibitio.
In ſecunda pena.ibi.
1 qđ ſi quis. † Quid de conſtitutis in minoribus.dicit
Jo.an.poſt Hoſt.qđ punitur arbitrarie ex quo pena
non eſt ſtatuta.allegat de offi.deleg.de cauſis. Ita tñ
quod monitio precedat vindictam.xij.q.ij.indigne.